

Nr 393

Av fru Nilsson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror, m. m.

Enligt prop. nr 50, som innehåller förslag till ändring i butikstängningslagen den 21 juli 1948 (nr 608), skall restauranger, kaféer och andra näringsställen generellt få rätt att sälja tobaksvaror på utsträckt tid även till avhämtning och försändning. För automathandeln med tobaksvaror skall ej längre krävas tillstånd av monopolbolaget. Vidare föreslås att tobaksvaror skall upptagas i det s. k. kiosksortimentet och alltså jämföras med frukt, konfektyrer, tidningar m. m. Propositionen grundar sig i huvudsak på 1952 års tobakshandelsutrednings betänkande (SOU 1955: 38).

Mot dessa ändringsförslag måste enligt vår mening starka invändningar göras. Ett beslut enligt utredningens och Kungl. Maj:ts förslag i nämnda avseenden kommer att medföra, att tobaksvarorna blir lättåtkomligare framför allt för ungdomen. Särskilt måste man räkna med att kioskhandeln härvidlag kommer att ökas starkt, vilket även utredningen uttalat:

»För kioskenas del kan emellertid sägas, att eftersom tobak enligt all erfarenhet är en synnerlig begärlig kioskvara de allra flesta existerande kiosker i dag skulle sälja tobak, om den offentliga regleringen icke funnits, och att kioskhandelns andel av den totala tobaksförsäljningen skulle ha varit ännu större än nu.»

Kiosker och kaféer i städernas utkanter och på landsbygden blir gärna samlingspunkter för den yngre ungdomen. Då man med all rätt är orolig för det tilltagande tobaksbruket bland de unga, synes det vara onödigt att utsätta dem för ytterligare frestelser genom att, vilket kommer att bli en följd av den föreslagna lagändringen, öka antalet försäljningsställen för försäljning efter ordinarie butikstid. Man kan för övrigt befara, att en ökning av sådana försäljningsställen, kiosker och automater också i ökad utsträckning kommer att leda till att pojkgång i brist på pengar söker skaffa sig tobak genom inbrott.

Varken i utredningen eller i propositionen har annat än affärsmässiga synpunkter lagts på tobakshandeln. När det gäller en sådan vara kan ifrågasättas om inte det hälsovådliga i tobaksbruket i synnerhet bland ungdom förtjänar att mera beaktas. Lagrådet säger i sitt yttrande bl. a.:

»Lagrådet anser sig icke ha anledning att gå närmare in på frågan om ändamålsenligheten av den föreslagna nya ordningen men vill framhålla, att betydelsen av att tobakshandeln ordnas på ena eller andra sättet icke blivit belyst ur hälsovårdssynpunkt. Om ett ingripande mot tobaksmissbruk bland ungdom eller mot försäljning av olämpliga varuslag skulle finnas önskvärt, synes den nuvarande organisationen kunna erbjuda ett gynnsammare utgångsläge.»

Den medicinska forskningen tror sig numera finna ett klart samband mellan cigarrettrökning och cancer, ett samband som blir mera märkbart i ju tidigare åldrar tobaksbruket börjar. Cigarrettrökning är också många gånger ödeläggande för ungdomens ekonomi. Alla skäl synes därför tala för att man borde söka vidta åtgärder för att få ner konsumtionen av tobaksvaror, och då särskilt bland ungdomen. Ett beslut om att upptaga tobaksvarorna bland de s. k. kioskvarorna, upphäva restriktionerna med avseende på försäljning från tobaksautomat samt att medge näringsställen möjlighet att sälja tobaksvaror även till andra än serverade gäster skulle emellertid verka i motsatt riktning. Den yngre ungdomen, som inte så gärna besöker tobaksaffärer, skulle finna det betydligt lättare att tillhandla sig cigaretter och andra tobaksvaror i kiosker eller automater om kvällarna.

Med hänvisning till det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen med avslag på Kungl. Maj:ts proposition nr 50, i den del här är i fråga, måtte besluta, att tobaksvaror icke må upptagas bland kioskvarorna, att nuvarande restriktioner för försäljning från tobaksautomat fortfarande må gälla samt att näringsställen icke må äga rätt att sälja tobaksvaror till andra än serverade gäster.

Stockholm den 19 februari 1957

Margret Nilsson

Theodor Johansson

Gärda Svenson

Nils-Eric Gustafsson

Torsten Bengtson